

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Szigonycim: Közlöny, Arad :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lei. Külföldre havonta 50 Lejfel több. :: Feves szám 5 Lei. Vasárnap 6 Lei. :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVI. évfolyam, 108. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Péntek, 1931. május hó 15

A király nem tehet rosszat

Bucurestiből jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A harc folyik. Az ellenfelek ilyenkor választás előtt nem nagyon válogatják meg az eszközöket és minden alkalmat, módot megragadnak, hogy támadásaik eredményesek legyenek. A liberális-párt manifesztumot adott ki, amelyben bizonyos önérzettel ismerteti azt a kényszerhelyzetet, amely a kormánnyal kötött paktumra kényszerítette. Ezzel szemben Stere Constantin dörgedelmes hangon támadja a kormányt. A mai eseményekről egyébként a következő jelentések érkeztek:

A liberális-párt ma tette közzé választási manifesztumát, amelyet az ország népéhez intézett. Ebben rámutat arra, hogy az ország mai súlyos helyzetében a nemzeti erők egyesítése nem volt megvalósítható. Az előző kormányok lezüllesztették az országnak nemcsak pénzügyi, de politikai és társadalmi helyzetét is, amivel jelentékenyen meggyengítették az állam ellenálló erejét. A közérdek szem előtt tartásával, a konszolidáció jegyében kérte a király az ország politikai erőinek összefogását, aminek a liberális-párt fenntartás nélkül engedelmességet és így alakult meg a mai kormány az ország talpraállításának megvalósítására és az erkölcsi súlyedés megállítására. A liberális-párt a legközelebbi feladatok szolgálatában kartellre lépett a Kormánypárttal.

A párt bíz a gyógyulás folyamatának megindulásában. Leszögezi azt is, hogy a választási kartell nem köti a kormánnyal szemben akciószabadságát a parlamentben, vagy azon kívül. Megőrizte függetlenségét és rendületlenül azért küzd, amit a februári kongresszuson lefektetett. Bizik a választókban, jobban, mint valaha, hogy élni fog az ország népe a választói jogával és azt az ország boldogulásáért fogja felhasználni.

A mai nap másik politikai eseménye az, hogy az Adeverul mai számában Stere Constantin dörgedelmes cikkben kel ki a kormány ellen a közigazgatási törvény egyes szakaszainak felfüggesztésével kapcsolatban. A kormány eme lépését a jogrend semmibevesésének minősíti és az alkotmány oly tekicsinylésének tekinti, amely a legnagyobb aggodalommal tölti el. Hibásnak tartja Maniut és Mihalachet a rendszereikért, amelynek reakciója elkerülhetetlenül be kellett, hogy következzen, de az alkotmány ilyen pregrans megsértése még nem fordult elő. Főlemlit egy angol közmondást, amely szerint „a király nem tehet rosszat, de annál súlyosabb a tanácsadóinak a felelőssége.” Felelőssé teszi a liberális-pártot, hogy nem teszi szövé azt, ami történt.

— A dekretum olyan költségekre hivatkozik, — folytatja — amiket a közigazgatási törvény végrehajtási utasításainak életbeléptetése fölemésztené. Ez az indok egyenesen nevetséges. Ellenkezőleg a közigazgatási törvény nagyarányú megtakarításokat hozott volna létre. Tény, hogy a nemzeti-parasztpárt több esetben szabotálta a közigazgatási törvény végrehajtását és innen ered az a khaosz, amelyre való hivatkozással a kormány most a felfüggesztő dekretumát hozta. A megyei tanácsok elnökei pedig egytől-egyik szakemberek, akik biztosították a közigazgatás nyugodt menetét, a kormány most azonban oda is bevezeti a politikát.

Stere ezután súlyos következtetéseket von le. Példa rá, — írja — hogy Balti megyébe Berescu volt őrnagyot nevezték ki, aki 1926-ban Averescu, egy év múltán pedig liberális választásokat vezetett le és ennek kapcsán igen hirhedtté tette nevét.

Az aradi magyarság jelölő listáját jóváhagyta az elnöki tanács

Dr. Parecz Béla az aradi magyar képviselőjelöltek listavezetője — Dr. Barabás

Bélát több helyen jelölték szenátornak és képviselőnek — A Magyar Párt a választásokon önálló listával indul harcra — Megtörténtek a jelölések Erdélyben

Kolozsvárról jelenti: Az Országos Magyar Párt elnöki tanácsa tegnap délelőtt értekezletre ült össze, amelynek legfőbb tárgya a küszöbön levő képviselő- és szenátorválasztáson tanusítandó magatartás megállapításának kérdése volt. Gróf Bethlen György elnök nyitotta meg az ülést és előbb kegyeletes szavakkal parentálta el a közelmúltban elhunyt Váradi Aurelt. Szavait a jelen voltak felállva hallgatták végig és mély megilletődéssel elhátározták, hogy emlékét jegyzőkönyvileg örökítik meg.

Ezután a választási magatartás ügye került napirendre. Az elnöki tanács egyhangulag kimondotta, hogy a Magyar Párt úgy a képviselői, mint a szenátorválasztáson önálló listával megy, illetően azokon a helyeken, ahol a párt a szenátorválasztásra a siker legcsekélyebb reményével sem indul, ott az illető tagozat elnökségére bizza az esetleges kartell, de ennek végleges megkötésére szükséges az elnöki tanács hozzájárulása is.

Dr. Veterány ügye az elnöki tanács előtt

Majd egyes, legutóbb megjelent lapközleményekre vonatkozólag szükségesnek tartotta az elnöki tanács dr. Veterány, a Magyar Párt temesvári tagozatának elnökéről elterjedt hírekkel is foglalkozni. Dr. Veterányról ugyanis azt kolportálták, hogy mint az Inari Munkaadók Szindikátusának az ügyésze jelölést vállalt a kormánylistán. Az elnöki tanács a laphírekkel ellentétben megállapította, hogy Veteránynak felajánlották ugyan a jelöltetést, ő azonban ezt csakis azzal a feltétellel volt hajlandó vállalni, ha ahhoz az elnöki tanács hozzájárulását megkapja. Az elnökség részéről azonban tiltó rendelkezés érkezett és ezért a jelöléstől dr. Veterány nyomban visszalépett.

A tanács ezután döntött Bürger Albert marosvásárhelyi város és földbirtokos fővételeknek ügyében, aki 1927-ben kilépett a pártból és most újrafelvételét kérte. Az elnöki tanács a kérést teljesítette. Délután három órakor folytatta az elnöki tanács az értekezletét és ekkor került sor a jelölések gyakorlati megoldására. Ezen az értekezleten az egyes tagozatok elnökei is résztvettek és az ő véleményük meghallgatásáival terjesztették az intéző-bizottság elé a jelöléseket. Ilyen előzmények után vette kezdetét ma délelőtt az intéző-bizottság ülése, amelyen a tagok csaknem mindnyájan megjelentek. Az intéző-bizottság szinte változtatás nélkül elfogadta az elnöki tanács előterjesztését s eszerint a Magyar Párt

a következő nevekkkel vesz részt a választási küzdelmekben:

Arad: Képviselők: dr. Parecz Béla, Takácsy Miklós, Domán Sándor, Reinhart Gyula, Brezán József, dr. Olosz Lajos, dr. Somló Armin, Juhász Gábor, és Lantos Miksa.

Szenátorok: dr. Barabás Béla, Ijjártó Sándor és dr. Nagy Sándor.

Beszterce: Képviselő: dr. Gyárfás Elemér.

Bihar: Képviselő: Hegedüs Nándor. Szenátorok: dr. Thuri Kálmán, dr. Barabás Béla és Szabó Károly.

Brassó: Képviselő: Szabó Béni, Szorády Lajos. Csikmegye: Képviselők: Páll Gábor, dr. Willer József és Sulyok István.

Fogarás: Képviselő: dr. Fábán László. Háromszék: Képviselők: báró Szentkeresztly Béla, Abrudbányai Ede és Szabó Béni.

Szenátor: Sándor József, Hunyad: Képviselők: Meskó Miklós dr., T. Imets Károly, Veress Béla.

Kisküküllő: Képviselők: dr. Gyárfás Elemér, Ij. dr. Barabás Béla, Szabó Béni.

Kolozs: Képviselők: gróf Bethlen György dr., Paál Árpád és Laár Ferenc.

Marostorda: Képviselő: dr. Willer József. Szenátor: Szoboszlav László.

Máramaros: Képviselő: dr. Jakabffy Elemér.

Nagyküküllő: Képviselő: dr. Apáthy Gyula.

Szatmár: Képviselő: dr. Jakabffy Elemér.

Szeben: Képviselő: Szurdoky Krets László.

Szilágy: Képviselő: dr. Jósika János. Szenátor: dr. Barabás Béla.

Szamos: Képviselő: Desbordes Ernő.

Szörény: Képviselő: dr. Sulyok István.

Torda-Aranyos: Képviselő: Sándor József.

Udvarhely: Képviselő: Bethlen György dr.

Szenátor: Balogh Artur. Temes-Torontál: Képviselők: báró Ambrózy Andor, dr. Rosenthal Marcell, dr. Kriván Gyula.

Tóth János, Lázár László, Bóka Szabó István, Dezső Antal, Kubán Endre, dr. Páll György, szenatori jelölések függőben.

A liberális-párt jelöltjei

A Rador távirati iroda a késő éjjeli órákban jelenti, hogy Bucurestiben a kormánypárt aradi és temesvári listáját a következőképpen állították össze:

Arad: Képviselők: Ionescu Sisesti, Marcus Mihály dr., Ascaniu O. Crisan, Beller Hans, I. Xen, Coțoiu Romulus dr., I. Boamba, R. Rusu, D. Serbanescu. Szenátorok: Botis Tivadar dr., Manolescu, M. Guu, A. községi tanácsosok szenátorjelöltje: Montia.

Temesvár: Képviselők: C. Argetoianu, N. Popescu, egy német jelölt, egy liberális jelölt, Blidaria, egy német jelölt, R. Matei, Imbroane Iekész.

Szenátorok: Mononescu, Muth Gáspár, Tine, dr. I. Oana.

Vaida nem akar „bünrészese” lenni

A volt belügyminiszter levele Maniu Gyulához — Vaida-Voevo Sándor nem vesz részt a választásokon — Törvénytelennek tartja a kormány intézkedéseit

Kolozsvárról jelenti: A Patria holnapi száma közölni fogja dr. Vaida-Voevo Sándor volt belügyminiszter levelét, amelyet Maniu Gyulához intézett. A levélben Vaida elmondja, hogy tekintettel az alkotmány megsértését előidéző ama közigazgatási törvény felfüggesztésére amely törvényt belügyminiszter korában még ő terjesztett be a par-

lament elé, nem vehet részt a választásokon a nemzeti-parasztpárt jelölő listáján. Ugy érzi, ha ezt megtenné, bünrészese lenne a kormánynak, mert azt a látszatot keltené, mintha a kormány intézkedéseit törvényesnek elismerné. Maniu holnap érkezik Kolozsvárra és ekkor a nemzeti-parasztpárt erdélyi vezérő-bizottsága azonnal összeül.

POLITIKAI VÁSÁR

Miniszteri audiencia az aradi vármegyeházán — Beszélgetés Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszterrel. Nem halasztják el a választásokat — Izgalmak és reménykedések — A titokzatos kormánylista

A miniszter nyilatkozik aradi magyar ismerőseiről

Csak az előcsarnokok és a tágas folyosók hangosak: a dusan párnázott ajtókon megtörik az aradmegyei prefektúra feltűnő számú délutáni látogatóinak zsiromgása. A lépcsőházban még halkan földművesek csoportjai tarkítják a feljárt komoly milliójt; a folyosókon azonban már franciás szabású fekete zakók kis gyülekezetei vitatkoznak. Itt már nem a mindennapi kenyérről, borról és a buzáról esik szó, hanem a magasabb politikáról. Nagy és kicsi tervek légvárainak csúcsai foszforeszkálnak minden sarokban, amelyeket egyre merészebb góthikával építenek tovább szorgalmas alkotóik, akiknek ez az államtitkár azt, meg azt mondotta, amannak a nagybácsija van rokonságban ezzel meg ezzel a magas állami funkcionáriussal, tehát bizonyosra vehető, hogy most, ugy-e bár, valami csak történik... Mikor, ha most nem, választások előtt...?

Az emberek ide-oda sietnek, szinte percről-percre változik az összebujt csoportok összetétele, — de a téma csak ugyanaz marad. Egy nagy politikai vásár izgalmaival teljes képe kavargoz az aradmegyei prefektúrán ezen az egy délután, hogy megérkezett a kormány egyik minisztere, Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter, a kormány aradmegyei képviselő-listavezető jelöltje, zsebében a végleges kormánylistával, ami talán nem is olyan végleges, mint ahogy sokan szeretnék hinni, vagy ahogyan sokan — az ellenkezőjét remélik.

A párnázott ajtók mögött...

Bent, a gondosan párnázott ajtók mögött a miniszter tárgyal. Most a csendőrség őrnagy-parancsnoka, majd utána a gömbölyű arcú Marcus Mihály dr. vezérigazgató, a megyei liberális-párt második kormánylista-helyezettje tűnik el a légmentesen csukódó ajtószárnyak mögött, ahonnan gyakran lép ki Serban dr. megyei prefektus mosolygó, nyúlánk, magas alakja, hogy zajtalanul végigsietve az előszobán, felülvizsgálja, hogy rendben megy-e minden? Pedig fölösleges a gondosság, hiszen itt van a mindig elegáns Moga dr. rendőrkapitány és ki tudná most egyáltalán megvédeni a deputációk, az audienciázók hadseregétől Ionescu Sisesti minisztert, ha ő nem tudná megvédeni magát...?

A miniszter csakhamar megjelenik. A közepesen magasabb termetű, könnyed mozgású, javakorbéli ur, tömött fekete angol bajszsal, amely mögül mosolyogva villan ki hófehér fogsora. Fekete ruhában van és azonnali hozzájárulást a várakozók tömegeinek „feldolgozásához.” A gyakorlott politikus könnyed gesztusaival fogja karon az eléje kerülőket, szembeállítja maga elé s máris diktálja a tempót. Vannak szerencsések, akiket magá mellé ültet le a szoba valamelyik sarkában, másokat a kabátjuk hajtókájánál fogva rögzít le maga elé, bólogat, pár gyors szóval válaszol és ezzel máris újabb audienciázó kerül sorra. Tagadhatatlanul megnyerő egyéniség.

Mindenki sorra kerül a füsttengerben hullámzó teremben. A toladóknak pár szelímes szavával egy-kettőre utját vágja, de figyelemmel, mosolyogva hallgatja meg Crisan Joan paulisi, ünnepi-szűrös, csizmás gazdát, aki a paulisiak holnapi deputációját jelenti be.

— Miniszter ur, egy nagyon fontos ügyben... — próbálja felrevonni egy ismert agrártisztviselő a minisztert az audienciázók közül. Ionescu Sisesti csendesen kivonja a karját a rohamozó kezéből és emelt hangon, de annál csendesebb maliciával mondja:

— No-no, előbb talán az ügyet mondaná: a fontossága a végén úgy is kiderül...

A jelenetek egyre változnak. Most Rappaport Miksa, a Pátria Paternelő R.-T. igazgatója szavait hallgatja megkülönböztetett figyelemmel a miniszter és előkékeny németül válaszol neki. Az igazgató arckifejezésén már látszik, hogy újra nem eredménytelenül interveniált az erdélyi és bánáti fakereskedelemben. Közben már suttogják a jól informáltak, hogy a miniszter telefonon már beszélte öt perccel ezelőtt dr. Hatieganu Gyula erdélyi miniszterrel az aradi kormánylista ügyében is: a jelölések véglegeseknek tekintendők... A miniszter után a listán Marcus Mihály dr. vezérigazgató következik, utána Crisan Ascaniu iskolaigazgató, aztán Xenii Octavian egyetemi professzor... A svábok jelöltje Beller Hans, állítólag a negyedik helyen lenne, míg dr. Cotioiu Romulus aradi ügyvéd, a központ jelöltje a hatodik... Marcus dr. élesen tiltakozik a kombinátások ellen, a miniszter pedig csak mosolyog; ő bizonyos, hogy rajtszerepel.

Ami Aradot érdekli

Vége a sajtó képviselőinek fogadására is sor kerül. A miniszter ugyanazokat mondja nagy általánosságban, mint amelyekkel az agrártisztviselőket buzdította: agrársérelmek orvoslása, a közéleti nagytakarítás szükségessége, stb., már amiket egy miniszter mondani szokott a választások előtti időben. Valaki a mezőgazdasági kamarák nevével veti fel. A miniszter azonnal reagál:

— A mezőgazdasági kamarákat illetően a kor-

mány szilárd programja politikailag ezeket a gazdasági organizációkat — jelenti ki.

— A választások? Igaz, hogy elhalasztják?

— Nem, erről komoly formában eddig sem volt szó. A választásokat nem halasztjuk el. A kormány minden törekvése eddig is arra irányult, hogy az ország polgárságára nehezedő gazdasági terheken enyhítsen. Így eltöröltük az állatexport-illetékeket, legújában megszüntettük a faexport-illetékeket és tovább folytatjuk az árak olcsóbbodását célzó általános akciókat.

— Kisebbségi programról...?

A régi jó ismerősök

— Minden körülmények között megbecsüljük a lojális és barátságos kisebbségeket. Amint tudják, a kormány aradmegyei jelöléslistáján a sváb kisebbség jelöltje a negyedik helyen szerepel. A magam részéről sajnálom, hogy nem megyünk a Magyar Párttal is együtt a választáson, mert hiszen ismerem a magyar kisebbség számos vezető agrárpolitikusát, így Purgly László, Takácsy Miklós és Komoly Kálmán urakat, akiknek igen nagy tisztelőjük vagyok. Ugyancsak van szerencsém ismerni Alföldy Pál urat is, az aradmegyei Mezőgazdák Termelőszövetkezetének ügyvezető igazgatóját. Remélem, hogy az a tény, hogy a kisebbségek önálló listával mennek, egyúttal azt is fogja jelenteni, hogy civilizált eszközökkel veszik fel a harcot a választási fronton...

Az együttes sajtófogadás után az aradi Kisiparosok Szövetségének küldöttsége jelent meg Zab István elnök vezetésével a miniszternél, akinek közbenjárását kérték, hogy a kisiparosoknak egy delegátusát is vegye fel a kormánypárt képviselőlistájára. A miniszter a küldöttségnek egyelőre kitérő választ adott...

Uj nevek és új arcok között elindultunk tehát a miniszter megérkezésével a választási propagandák élénkítő frontja felé. Sok temesvári ur érkezett ma Aradra a miniszter kíséretében: és nincs kizárva, hogy holnapra, vagy egy hét múlva már mindenki fogja őket ismerni. Nemcsak a sors, hanem a politika utai is kiszámíthatatlanok és ma sokan járnak a bizonyos marsall-bottal a zsebükben, amelyről csak később fog kiderülni, hogy tényleg vezéri pálca-e, vagy csak egy hitvány fadarab...?

SZ. JAKAB GÉZA

Briand lemond a külügyi tárca vezetéséről

Tanácskozások Genfben — Felszinen a német-osztrák vámunió kérdése

Párisból jelentik: Politikai körökben általános az a vélemény, hogy Briand nem várja meg a genfi konferencia befejezését, hanem június 13-án le fog mondani a külügyminiszeri tárca vezetéséről. Ez a dátum onnan származik, hogy tegnap kijelentette Briand, miszerint egy hónapig hajlandó a külügyminiszeri állást betölteni. Briand ugyan elutazott Genfbe, de ragaszkodik lemondásához. Ezt a körülményt igazolja az is, államtitkárát Francois Poincaré volt egyetemi tanárt is magával vitte, aki a tárgyalásokon részt fog venni. Valószínűnek tartják, hogy a 42 éves Poincaré,

aki tizenhét éve képviselő és a külügyminiszerium államtitkára tölti be Briand helyét.

Genfben ma különben a különböző országok külügyminiszterei hosszabb tanácskozásokat folytattak. Curtius német külügyminiszter felkereste Schober osztrák kancellárt, akivel két óra hosszat tárgyalt. Schober a délután folyamán Grandi olasz külügyminiszterrel beszélt, majd Hendersonnal is tanácskozott.

A tanácskozásokból az világlik ki, hogy a német-osztrák vámunió jogi véleményének kérdése ennek a gyűlésnek plénuma elé kerül. Az orosz delegátusok érkezését holnapra várják.

Vérbefojtották a zavargásokat Spanyolországban

Leloglalják Allonz vagyonát — A nyugalom helyreállt

Madridból jelentik: A tegnapi riasztó spanyolországi hírek mára már enyhültek, mert bebizonyosodott, hogy a spanyol kormány jelenleg még uralja a helyzetet. A kommunista-fellobbanásokat sikerült mindenütt vérbefojtani, de a vérengzések és gyújtogatások ódlumát igyekeznek a kormány magáról elhárítani.

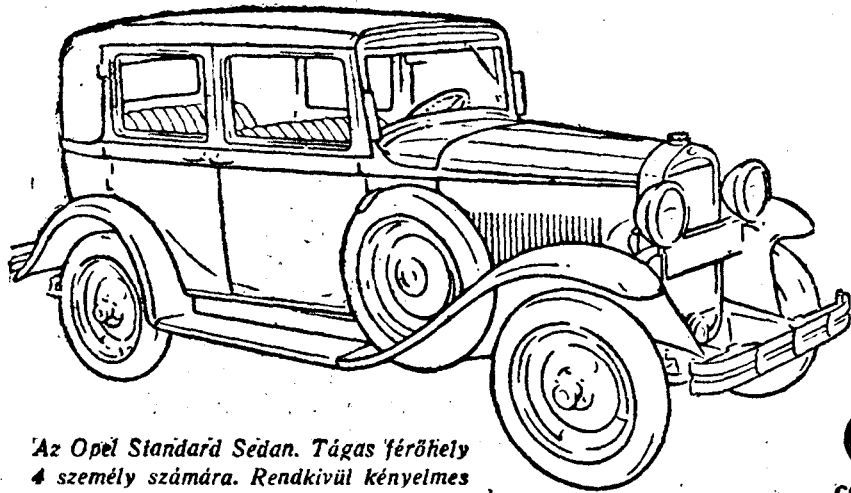
A spanyol kormány ma rendeletet adott ki, hogy Alfonso spanyol király minden elérhető vagyonát azonnal leoglalja, mert megállapítást nyert, hogy a király meg nem engedett módon és a spanyol nép kizsákmányolásával szerezte vagyonát. Szigorú rendelet ment az összes bankoknak, hogy a király tulajdonát képező értékek és bevételek azonnal beszovaltatandók az államkasszában. Azonkívül azt is megtiltja a rendelet, hogy a királytól bárki is

valamit vásároljon, akár közvetlenül, akár közvetve.

Madridban és a vidéken a rend helyreállt. Zamora belügyminiszter ma kijelentette, hogy a kolostorok lerombolása és felgyújtása azért történhetett meg, mert Madridban 200, Sevillában 50 kolostor van és ennek a hatalmas mennyiségnek megvédésére nem állott karhatalom a rendelkezésére.

A miniszterelnök ma kiáltványban fordult a néphez, felhívta a legnagyobb nyugalomra és súlyos szankciókat helyezett kilátásba azok ellen, akik a rendbontásra törekednek. A kiáltvány foglalkozik Alfonso spanyol király távozásának okaival is és kifejti, hogy a király okolható a volt monarchia vérengzése miatt és a felkelő tisztek halálos ítéletéért is, mert azokat ő erősítette meg.

Hogyan tarthat üzemben egy 6-hengerest, a 4-hengeresnél is kevesebb költséggel?

Az Opel Standard Sedan. Tágas férőhely 4 személy számára. Rendkívül kényelmes és különösen felszerelve. Kivételesen jó rugózás. Könnyű kezelés. Bármely kívánt sebesség. Egy autó, amely külsejében és teljesítményében „nagy kocsi”. Egyéb modellek a cabriolet, a sport coupé és a luxus Sedan.

EGY ÚJ AUTO JELENIK MEG ROMÁNIÁBAN

General Motors Continental örömmel jelenti, hogy a Romania Motors céget bízták meg egy eddig Romániában teljesen ismeretlen autónak az eladásával.

Képzelsen el egy 6-hengerest, valódi „nagy kocsi” vonalakkal, amelyet egy nagy európai üzem és Amerika legnagyobb automobilyári szervezete együttes erővel állít elő. Egy kocsit, amely az amerikai erőt az európai kényelemmel és takarékossgal egyesíti. Amellett egy kocsit, amelyet olcsóbban árusítanak, mint a legtöbb 4 hengerest.

Ez az új Opel a nagy német Opel cég gyártmánya, amely mögött a General Motors telje erejével áll.

És a teherkocsit használók számára ugyanez a nagy kombináció egy szilárd, gazdaságos új teherkocsit produkált, a Blitz-kocsit. Vizsgálja meg és próbálja ki ezeket az új autókat és teherkocsikat! A Romania Motors minden modellt raktáron tart.

RÖVID ADATOK AZ OPELRŐL

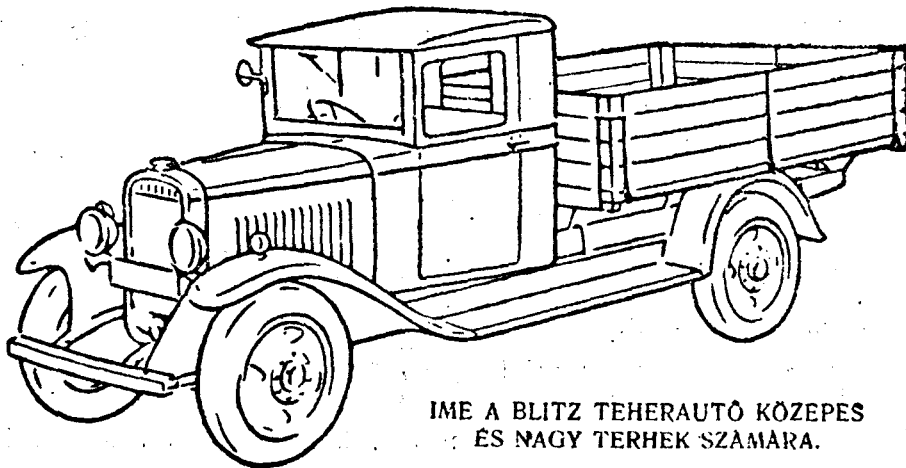
1. A legalacsonyabb ár, teljes méretű autó 4 személy számára. Tágas „nagy kocsi” vonalak. Kitűnő rugózás, kitűnően fekszik az úton, nagy kényelem.

2. Hathengeres erő. — Hathengeres gyorsaság — Hathengeres simaságt

3. Alacsony benzinfogyasztás. — Gazdaságos üzem. — Hosszu élettartam a hathengeres motor miatt.

4. Amerikai erő párosítva európai kényelemmel és takarékossgal.

5. Alaposan kipróbált kocsi, a General Motors tágkörű jótállásával.

ÍME A BLITZ TEHERAUTÓ KÖZEPES
ÉS NAGY TERHEK SZÁMÁRA.

Olcsó teherkocsi nagy teljesítménypességgel és takarékos üzemmel. A momentum elv szerint épült, hogy ellenálljon hirtelen lökéseknek és hosszantartó erőfeszítéseknek. Ez a szilárd teherkocsi nagy terhet sok ezer kilométerre szállít. Alacsony, tágas alváza olyan karosszéria alkalmazását teszi lehetővé, amely megfelel minden igénynek.

OPEL SZEMÉLYAUTO és BLITZ TEHERKOCISI

a General Motors gyártmányai

Bizományos Románia számára: ROMANIA MOTORS S. A.

42, Bulevardul Brătianu — București

Az új bélyegek súlyos terhei Aradváros tanácsa előtt

Holnap forgalomba kerülnek az aviatikai bélyegek — Hiába volt minden tiltakozás — Ismét rejtett adókkal sújtják a polgárságot

Az új bélyegtörvény részletes ismertetése

A városi tanács állandó választmányának mai ülésén került tárgyalásra az az új törvény, amely a Monitorul Oficial április 9-i 83. számában látott napvilágot és az új adó, az aviatikát fejlesztő bélyegek bevezetéséről intézkedik.

Az új adó nem egyformán súlyos terhet ró az ország minden társadalmi rétegére, mert az aviatika fejlesztését szolgáló bélyegek kibocsátása azt a célt szolgálja, hogy az általuk begyűlt jövedelmek minél rövidebb idő alatt komoly milliárdokkal gazdagítsák az aviatika fejlesztésére megalapozott állami alapot. Hogy mindenki számára áttekinthetővé tessék a törvény új terheit, kivonatban ismertettük rendelkezéseit. Ezek szerint három aviatikai bélyegkategória került kibocsátásra: 50 banis, egy lejes és kétlejes aviatikai bélyegek.

Az 50 banis bélyegek kötelező használatát mindenki számára a törvény mindennemű postai nyomtatványok, posta levelezőlapok, időszakos nyomtatványok küldői számára írja elő. Egy lejes aviatikai bélyeg használatára kötelezi a törvény mindazokat, akik levelet küldenek a postán, képeslapot adnak fel, vagy egyéb postai küldeményt, ami nem szerepel az 50 banis kategóriában. Ezenfelül köteles mindenki minden olyan hivatali kérvényt is 1 lejes új aviatikai bélyeggel ellátni, amelyet akármilyen közhivatalba adnak be. Így tehát mindennemű kérvény, amelyet akár a várost, akár a megyei adminisztratív, rendészeti vagy másfajta hivatalhoz intézünk, a rendes bélyegzésen felül még egy lejjel kell felülbélyegezni. Két lejjel kell felülbélyegezni a sürgönyöket, a csekket, a pénzesutalványokat és a postai megbízóleveleket, valamint mindazokat a nyomtatvány és beadványkategóriákat, amelyekre nézve a bélyegtörvény II. szakaszai intézkednek. Mindezekon felül ugyan csak a 2 lejes aviatikai bélyegek kötelező használatát írja elő a törvény a részvénytársaságok részvényei és kötvényei számára, amelyek érvénytelenekké válnak, ha felülbélyegzést nem nyernek. Két lejes bélyegeket kell használniuk a kereskedőknek a számlátvon, a biztosítóknak a biztosítási kötvényeken, a közüzemeknek és a moziknak, színházaknak és a látványos előadásoknak pedig minden egyes belépőjegyén. Ugyancsak ebbe a kategóriába esnek mindazok a nem állami célt szolgáló belépőjegyek is, amelyek bármilyen fajta előadásokra szólnak. Ugyancsak az új bélyeg-adó alá esnek azok az autóbuszjegyek is, amelyek egyik helységről a másikba szólnak. Ha a kérvényeket nem bélyegzik felül az aviatikai bélyegzőkkel, úgy a hivatalokban nem kerülnek azok elintézés alá.

Az aradi trafikok felkészültek

Az új bélyegek mellett természetesen a régi bélyegtörvény rendelkezései teljes érvényükben maradnak. Röviden összefoglalva, tehát arról van szó, hogy lépten-nyomon újabb kiadás-többlet vállalására kötelez a törvény mindenkit, aki a közhivatalokat igénybe akarja venni, aki a postát használja, jegyet vásárol és egyáltalán egzisztálmi óhajt az állam keretein belül.

Amint az Aradi Közlöny már jelezte, a törvény megjelenése alkalmával az új bélyegek súlyos terhei ellen az egész ország gazdasági és jogászai társadalma együttes fronton tiltakozik. Mindazonáltal az új kormány részéről még semminemű intézkedés nem történt a választásokat előkészítő tanácskozások miatt, hogy ez a törvény hatályon kívül helyeztessék. Ezzel szemben már május hó elsején életbe is lépett és az egész ország területén holnap, május hó 15-én kerül gyakorlati alkalmazásba. Tudomásunk szerint Nagyváradra a monopolgazgatóságokhoz már meg is érkeztek az új bélyegek és — amint értesülünk — Aradon ugyancsak a holnapi nap folyamán kerülnek kiosztásra.

A város állandó választmányának foglalkozván a

törvény gyakorlatba lépésének eseményével, megdöbbenéssel állapította meg, hogy az új bélyegek a városi adminisztrációban a községi és városi taksák újabb emelését fogják előidézni. Dr. Luta Kornél ez irányban ismertette a kérdést, amelyet a megfelelő szakmai bizottságok vesznek alapos tárgyalás alá.

A vasuti jegyeknél is kötelező a bélyeg

Értesülésünk szerint az aviatika fejlesztésének érdekében kibocsátott új bélyegekkel a pénzügyminisztériumnak fognak elszámolni az egyes monopolgazgatóságok. A pénzügyminisztérium pedig az összegyűlt összegeket ugyancsak havonként a miniszterelnökségre küldi át, amely díszonál a befolyt jövedelmek további felhasználása felett. — Amnyi bizonyos, hogy az újabb súlyos, rejtett adóteher őszinte kritikát váltott ki az egész országban és remény van rá, hogy a gazdasági, pénzügyi és kereskedelmi érdektestületek intervenciói a kormányt az új törvény hatályon kívül helyezésére bírják. A törvény kiegészítő része a Mon. Oficial május 6-i 103. számában jelent meg. Ebben a bélyegek kötelező használata ki van emelve az államvasuti jegyeknél is, amelyekre a kétlejes bélyegek kerülnek.

Szinpadi világsiker filmen!

No, no, Nanette

beszélő, zenélő, éneklő és természetes (naturkolor) színezésű filmoperette

Rendezte: John Francis Dillon,

aki a Marsba való utazás kísérlete mellett Hollandia, Japán és Now-York legszebb részeiből vett föl jeleneteket.

150 tagu kórus.

A magánzólamokat Jerltza Mária protegáltja

Bernice Claire

és a kiváló operaénekes

Alexander Gray

éneklők. Előadásra kerül máától kezdve a

SELECT-mozgóban.

Revolveres merénylet a munkaügyi minisztériumban

Egy asszony több revolverlövessel halálra sebezte férjét — Nem hajlandó felvilágosítást adni a merénylet okáról

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt véres dráma játszódott le a munkaügyi minisztériumban. Jofciu István minisztériumi tisztviselő válófélben lévő felesége a déli órákban megjelent a minisztériumban és a férjét kereste, akivel minden körülmények között beszélni akart. Nem találta hivatalában és ezért szobáról-szobára kereste. Végül Ioana s igazgató szobájában akadt rá.

FILM KÖZLÖNY

No, no, Nanette

Bemutató a Select-mozgóban

A színek káprázatos tobzódása, szívhezszóló, hangulatos muzsika, szellemesen felépített, ötletes szűszé és elsőrangú szereplők kitűnő összjátéka alkotja a First National Picture legújabb nagyszabású revüfilmjét, melyet az aradi Select-mozgó tűzött műsorára. Szébbnél-szebb, gyönyörű kiállítású revüszámok váltakoznak, a görlok és boyok, filmstatiszták egész tömegét mozgatja a mesterrendező és a kedves, népszerű slágerszámok sorozata vidám, kellemes hangulatot kelt.

A „Katóka légy a babám” című jól ismert slágerdal kedves dallama vonul végig a filmen. A szereplők temperamentumos, közvetlen játékka nagyban hozzájárul a film osztatlan sikeréhez. Bernice Claire, a bájos szőke revüprimadonna behelgő, csengő hangjával és finom, disztingvált modorával, úde fiatalságával egy csapásra megnyeri a közönség szeretetét. A szimpatikus, elegáns fiatal bonvivant: Alexander Gray minden mozdulata megnyerő, hangja pedig ezuttal is a régi, lágy bariton, amely a film slágereinek fülbemászó dallamain át mindenki szívét megnyeri.

A Select-mozi hangosfilm-vetítőgépe a „No, no, Nanette!”-film minden zenei gazdagságát maradék nélkül adja vissza. Ezzel a filmmel is beigazolást nyert az a szakértői elmélet, hogy csak jó film kell, mert eddig sem a gépben, hanem a filmek életkorában és esetleges törődöttségében volt a hiba. Bizonyosra vehető, hogy a „No, no, Nanette!”-nek őszinte sikere lesz Aradon.

Négyszázhuszezer lej pénzbírság

cigaretta-csempészsért — Letartóztatták a Waggon Lits csempész-kalauzát

Nagyváradról jelentik: A nagyváradai monopolgazgatóság figyelmeztetésére, a biharpüspöki határrendőrség nagyarányú cigaretta-csempészsért leplezett le. A határrendőrség heteken keresztül figyelt meg és vizsgálta át a leggondosabban a vasuton, autókon, kocsikon érkezők podgyászeit, hogy az osztrák cigaretták becsempészsértének módjára rájöjjen, azonban itt nem mutatkozott semmi eredmény. Végre az a gyanu merült fel, hogy bizonyosan a külföldi vonatok vasuti személyzete sorában kell keresni a csempészeket.

Ezen az uton haladva, a gyanu Parasovic lonra, a Waggon Lits kalauzára terelődött, aki egy idő óta feltűnően idegesen viselkedett a határállomáson. Parasovici bucuresti-i illetőségű kalauz a Bécsből érkező gyorsvonaton megmotozták és 7000 darab osztrák cigarettát találtak nála, azonban nem tartóztatták le, mert akkor a vonat Bucurestig kalauz nélkül maradt volna. Miután azonban a csempészsért, melyet hetek óta folytat, nem tagadhatta, 420.000 lej pénzbírságra ítélték. A bucuresti-i rendőrséget táviratilag értesítették, hogy minhelyt a vonat befut, a kalauzot végig őrizetbe, mindaddig, míg megállapítást nyer, hogy a pénzbírságot rajta, vagy azokon, akik a cigarettákat tőle átvették, és forgalomba hozták, be lehet-e hajtani.

Nem szólt egy szót sem, hirtelen mozdulattal a retiküljéből revolvert rántott elő, amelyből egymásután több lövés adott le a tőle alig néhány lépésnyire álló férjére. A golyók közül több eltalálta a szerencsétlen Jofciut és súlyos sérülésekkel rogyott össze. Haidokolva szállították a kórházba. A merénylő asszonyt pedig letartóztatásba helyezték. Egyelőre semmiféle magyarázatot nem adott megdöbbenő tettének indokára vonatkozólag.

„A kijárók aranykorszaka lejárt“

— mondotta Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter az aradi prefekturán — A miniszter feltűnést keltő kijelentései — Onjelöltek rohamcsapatai az aradi prefekturán — „Nem tervekre, tettekre van szükség“ — Az agrársérelmek kiküszöbölését igéri a miniszter

Délután érkezett Aradra a földművelésügyi miniszter

Aradmegye választási eseményeinek frontján politikai körökben nagyjelentőségű az új kormány egyik tagjának, Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszternek Aradra történt megérkezése. Az onjelöltek légiónak rohamcsapatai, amelyek már napok óta megnehezítik az egyes aradmegyei politikai pártok tevékenységének normális menetét, a mai napon az aradmegyei prefekturát szállották meg, mindenik magával hozván a maga speciális világboldogító eszméjét, egy-egy jólfizetett állásra beirányozott kérvénnyel együtt. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter, aki a mai délelőttöt még Temesváron töltötte, talán nem is sejtette, mi vár itt rá, de már itt meg kell állapítanunk, hogy mindazt, ami aradi tartózkodásának első napján történt, egy európai államiéri rutinjával és a gyakorlati politikus rugékonyságával intézte el. A földművelésügyi miniszter itt tartózkodásának első napján történt eseményeiről az alábbiakban számolunk be olvasóink számára:

Értekezlet a mezőgazdaság vezető tisztviselőivel

A tegnapi programmal ellentétben, a miniszter a koradélutáni temesvári gyorsal érkezett Aradra, Serban György dr., Aradmegye új prefektusának, Lázár Ágoston dr., volt megyei választmányi tanácselnöknek, Manolescu temesvári kataszteri igazgatónak és Petrescu bucaresti-i földművelésügyi kabinetigazgatónak, valamint több más temesvári kormánypárti politikus társaságában. A Simplon berobogását a pályaudvaron egy kis bizottság várta, élén Maicanescu Miklós volt megyei prefektussal, dr. Luta Comel polgármesterrel és dr. Moga Romulus rendőrkvessztorral. Ionescu-Sisesti pár barátságos szóval válaszolt az elhangzott üdvözlésekre, majd autón azonnal a megyei prefekturára ment, ahol a vendéglakosztályt foglalta el. Megérkezése után pár perccel rövid megbeszélést tartott a vármegye vezető funkcionáriusaival, ami alatt a megyei prefekturának szinte valamennyi helyiségét azok a deputációk szállották meg, amelyek kérték a kormány ideérkezett tagjához, vagy amelyeket Ionescu-Sisesti miniszter magához kértett kihallgatásra. A kihallgatásra kértett funkcionáriusok között Aradmegye valamennyi főjegyzője megjelent és ugyancsak eljöttek mindazok is, akik a megye gazdasági életében vezető hivatali szerepet töltenek be. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter délután fél öt órakor jelent meg a vármegye háza kis tanácstermében, ahová magához kérte Aradmegye valamennyi mezőgazdasági vezető tisztviselőjét, akiket rövid expozéban üdvözölt:

— Megtiszteltetésnek tartom, — mondotta a miniszter — a magam számára, hogy itt vállalhattam jelöltséget a kormány listáján, ebben a megyében, amely az egész országban a legfontosabb mezőgazdaságról ismeretes. Eljöttem, hogy személyesen is újra felvegyem azokat a kapcsolatokat, amelyek már régebb idő óta ehhez a megyéhez fűznek. De foglalkoztatnak mindazok az általános agrárkérdések is, amelyek Aradmegye agrárlakosságának létérdekeibe vágnak és foglalkozni kívánok a földreformnak még elintézésre váró kérdéseivel, a kataszteri munkálatok eddig késedelmet szenvedett befejezésével, amelyekkel kapcsolatban, készséggel megadok Önöknek mindennemű felvilágosítást. Az én elvem az, hogy a fenti kérdésekben, ezenfelül az állami erdők kisajátításának és a telepések igényeinek problémájában a legszorosabb együttműködésre van szükség a nép és az agrártisztviselők között. Igen fontosnak tartom azt, hogy a kormány exponens tisztviselői a leg-

magasabb etikai szellemben reprezentálják a kormányt az agráriársadalom előtt. Minékünk minden kritika felülmúló módon kell képviselnünk az állam morális tekintélyét, mert ellenkező esetben a magunkét is elveszítjük. Aki hibázott, tegye jóvá tévedését mielőbb, s ha vannak nehézségek, itt van a megyei organizáció, itt van a prefektus, mi valamennyien egy közösség jegyében kell, hogy dolgozzunk. De felkérem önöket, ha felvilágosításra van szükségük, itt vagyok, forduljanak hozzám.

„Hallgassák meg a népet“

— Kiváltképpen érdekel az állami erdők legelő-kisajátításának kérdése, amelynek gyakorlati megvalósításáról feltűnően sok a panasz. Véleményem szerint, sok nehézséget ki lehet küszöbölni akkor, ha a hatóságok vezetői és a vezető tisztviselők figyelmesen meghallgatják a népet és úgy orvosolják panaszait. Perian Tiberiu mezőgazdasági tanácsos a miniszter felhívására előadta, hogy az állami erdők legelőinek kisajátítására nézve ő részletes programmal rendelkezik. A miniszter kijelentette:

— Nem tervekre, tettekre van szükségem!

Perian erre nagy általánosságban felvilágosításokkal szolgált a miniszternek, majd felkérte őt, hogy a kisajátított területeken a rossz állapotban lévő épületeket adja a kormány a telepések rendelkezésére, hogy megfelelő módon mezőgazdasági célokra alakítsák át. Ehhez a tervhez a miniszter hozzájárult. Ezután Piso János erdészeti vezérfelügyelő, az erdészeti hivatal igazgatója közölte a miniszterrel, hogy az állami erdők legelőinek kisajátítására vonatkozó munkálatok amint akadtak meg, mert a szükséges négy millió lej hitelt az állam csak másfél millió lejig folyósította. A miniszter megígérte, hogy intézkedni fog, hogy a szükséges hitelek az erdészeti hivatal számára megnyitást nyerjenek.

Ezután Trandabu kataszteri igazgató ismertette az Aradmegyében történt kisajátítások ügyét a miniszter felszólítására. Előadta, hogy Aradmegyében 248.000 hold föld került kisajátításra ezek közül azonban telekkönyvi bevezetést csak 120.000 hold nyert, amelyből a földreform jogosultjai számára csupán 32.000 hold biztosított: a többi területek az együttes igénylők tömegeiben nyertek felosztást. A miniszter a kataszteri igazgató beszámolója után kijelentette, hogy értesítették arról, hogy különböző személyek nagy jövedelemre tesznek szert a földkisajátításokkal kapcsolatban.

Fel kell jelenteni a közvetítőket

— Vegyék tudomásul az érdekeltek, hogy ezeket a közvetítőket senki sem hallgatja meg és a leghelyesebb az, ha feljelentik őket. A kijárók aranykorszaka lejárt. Szükségteleneknek bizonyultak a telekkönyvönk egyes ügyvédek számára adott megbízásai is, mert hiszen mindenkinek tudomásul kell venni, hogy az állam megfelelő organizációja köteles teljesen ingyen elintézni a jogos kérelmeket. Így tehát, ha tetszik, követeljék vissza az adott összegeket, azoktól az ügyvédektől, akik számára ilyen ügyben megbízást adtak.

A miniszter feltűnést keltő kijelentései után, Popescu Miklós, az aradmegyei Mezőgazdasági Kamara ügyvezető igazgatója kérte a minisztert, hasson oda, hogy a kamarák és a hadügyminisztérium között árverés nélkül történő gabonaszállítások a jövőben a közvetítők teljes kizárása mellett menjenek végbe. A miniszter erre is ígéretet tett. Derős epizódja volt ezután az anketának Economu Virgil, a családi erdőtelep vezetőjének a referációját követő miniszteri megjegyzés, amelyet Economunak az a kiellenítése provokált, hogy a bor-

Reinhart Fülöp

butorgyár lerakatát és mintatermeit a városházzal szemben helyezte át.

Az új helyiségbe be nem fért tavalyi modellek legjutányosabb árak mellett kerülnek eladásra.

termelők helyzetét a jégverés is rendkívül súlyosította.

A bortermelők súlyos helyzete

— Ugyan! — mondotta a miniszter, — ezért csak nem felelős a kormány!

A bortermelők súlyos helyzetére visszatérve, a miniszter kifejtette, hogy addig eredmény a külföldi exportpiacon nem lehet, ameddig Arad-Hegyalja bortermelői egységes börtípust nagyobb mennyiségben nem tudnak előállítani. Az állatexport kérdésével kapcsolatosan, a temesvári Exportörök Egyesületének igazgatója e kérdésben egy jugoszláv-román megegyezés tervét vetette fel a miniszter előtt. Fejtegetése szerint, az Olaszországba irányuló exportunk utja Jugoszlávián megy keresztül és így a helyzet diktálja ezt a megegyezést. A miniszter a javaslatra ezuttal érdemleges választ nem adott.

Több kisebbjelentőségű felszólalás után, Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter az agrárankétot bezárta és bizalmas megbeszélésre vonult vissza a megyei főszolgabírákkal, akik előtt ismertette a kormány intencióit a választások technikai lebonyolítására vonatkozólag. Ámbar az értekezlet szigorúan bizalmas jellegű volt, az Aradi Közlöny munkatársának értesülése szerint, a miniszter ismételt hangsúlyozta a főszolgabírák előtt, hogy semmilyen körülmények között ne ragadtassák el magukat és feltétlenül ügyeljenek, hogy kétség se férhessen utólagosan a választások törvényes menetéhez. Ezután a miniszter kíséretével együtt dr. Serban György megyei prefektus kabinetjébe vonult át, amelynek nagy előszobájában a politikai és gazdasági élet számos előkelősége várakozott kihallgatásra.

Chera Florea tűzoltóparancsnok

Mihajlovits Gyula parancsnok mellett fél évi gyakorlati kurzuson vesz részt

A városi tanács választmányának mai ülésén Popa szolgálati főnök ismertette Chera Florea tűzoltóparancsnok ügyét, Chera elvégezte a számára előírt bucaresti-i tanfolyamot, letette a kötelező vizsgát és most jelentkezett a városnál szolgálati tételre. Az állandó választmány úgy határozott, hogy az új tűzoltóparancsnok egy féléves gyakorlati kurzuson vegyen részt Aradon, Mihajlovits Gyula nyugalmazott tűzoltóparancsnok személyes irányítása alatt. Az új tűzoltóparancsnok beiktatása a napokban fog végbemenni. Hatásköre továbbra sem érinti Mihajlovits főparancsnokét, akinek gyakorlott irányítása alatt rövid féléven belül, minden bizonnyal tökéletesíteni fogja magát.

Ezután Muresan városi főmérnök az aradi cukorgyár ellen beérkezett feljelentéseket referálta el az állandó választmánynak, amely úgy határozott, hogy az újabb feljelentéseket a mérnöki hivatalnak adja át, hogy járjanak el hivatalos uton a feljelentések megvizsgálására.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: MÁMORKERINGŐ. Szerelmi dráma, melyben a táncnak és dalnak sorodóntó szerepe van. A szépséges Mady Christians, a hájos Trude Berliner, a nagystílusú Hans Stüwe és a kitűnő hangú Walter Jankuhn, a berlini operaház tenoristája viszik a főszerepeket. (Kezdéskor az ajtókat bezárik.)

SELECT MOZGÓ: Premier. NO, NO, NANETTE. Egy igaz-vegy filmoperett, a First National Pictures legkiválóbb beszélő, zenélő és természetes színezésű filmje. 150 tagú kórus mellett a szebbnél-szebb melódiákat Jeritza Mária protegálja, a csodás tehetségű Bernice Claire énekli a náiumk már jól ismert operatársakkal. Alexander Gray-vel. A harmadik főszerepő: Louise Fazenda. (Kezdéskor az ajtókat bezárik.)

HIREK

Uj férdivat a szovjetben — különös tekintettel »a férfiak szép nyakára«

Berlinből jelentik: Minthogy Oroszországban mindent újjalakítanak és mindenütt tapasztalható az a törekvés, hogy a „kapitalista világ” szokásaival szakítsanak, nem lehet csodálkozni, hogy a szovjetek most már a férfiföltözökédés eddigi módjával is elégedetlenek és új „uridivatot” igyekeznek teremteni.

Leningrádi jelentés szerint a szovjetnácus már meg is állapodott az új ruházatkodásban, amely két darabból állana s amelynek különös előnyét abban jelölik meg a szovjethatóságok hogy véget vessenek az oroszok ama „rossz szokásának”, hogy piszkos csizmájukon húzzák föl nadrágjukat. A Włodarsky-ruhagyárban férfi és női munkások előtt nagy „divatbemutatót” tartottak, amelyen elfogadták és az egész Szovjetunió területén ajánlották az új ruházatkodást. Az új egységes férfiruha csupán nadrágból és kabátból áll. A nadrág bokában egészen szűk, úgy, hogy lehetetlen csizmán keresztül felhuzni, a térdnél és a csípő körül azonban bő és kényelmes. Nadrágtartót hordani tilos, az előírás szerint csak övet szabad használni. Az egyenkabát rövid, gallér és kihajtás nélkül, V alakú kivágása van, amely a nyakszirtet szabadon hagyja. Ezért az újításért különösen a lányok rajonganak, azzal az indoklással, hogy a „férfiaknak olyan szép nyakuk van!...” Se a nadrágon, se a kabátban nincsen zseb, mert az orosz nők véleménye szerint a férfizebek valószínűleg fészkei a bacillusoknak. Az öltözködhöz ellenben két levehető zseb tartozik és ezeket használatkor az övré erősítik. A zsebeket bármikor ki lehet mosni, vagy tisztítani.

Ami az új öltözködés „vonalát” illeti, az körülbelül olyan képet nyújt, mintegy háromszög, amelynek széles oldala a váll, míg csúcsa a bokánál van. A leningrádi „divatbemutató” férfi résztvevői kötelezték magukat, hogy ezentúl ilyen új öltözékben járnak. Ez az elhatározásuk azonban felesleges, mert a szovjetnácus mindenki számára kötelezővé teszi ennek a formaruhának a viselését. Hogy azonban az „uridivatnak” ez a forradalmasítása sikerrel fog-e járni, azt egyelőre még nem lehet tudni.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Melegedő idő várható, keleten felhőzettel.

— Az új menetrend. A vasút május 15-től kezdve új nyári menetrendet adott ki, amelynek aradi vonatkozású részét lapunk más helyen táblázatos összeállításban közöljük. Célszerű volna, ha olvasóink megönné a táblázatot, hogy szükség esetén kéznél legyen az új menetrend.

— **Kilépés a gheorghista-pártból.** Dr. Benedect Ungurean csermői orvos, a Bratianu György vezette alatt álló aradi gheorghista-párt aradmegyei alelnöke értesítette a pártvezetőséget, hogy a mai napon kilépett a pártból. Ungurean dr. elhatározását politikai okok idézték elő.

— **Aradon a régi maximális árak maradnak érvényben.** A város állandó választmánya ma délelőtt foglalkozott az ármaximálási bizottság ismeretes ügyével, amelyben a háziparasok és a pékek újabb áremelést kértek. Az állandó választmány, miután felülvizsgálta a kérdést, úgy határozott, hogy nem járul hozzá a maximális árak emeléséhez, melyet nem tart indokoltnak. Ezért a májusi hónapban továbbra is a régi maximális árak maradnak érvényben.

„LYA” sós a sörhöz á la Wien

— A pécskai kenyérgyárosok feljelentése Cucu dr. főorvos ellen. A temesvári Tábla ma tüzte ki tárgyalásra a pécskai kenyérgyárosok feljelentését dr. Vasile Cucu városi főorvos ellen. Az ismeretes ügyben dr. Cucu vádoltként idézte meg a temesvári Tábla, amely azonban a bizonyítási eljárás újabb kiegészítése céljából a tárgyalás napját júniusra napolta el.

Tűzkatasztrófa a kovnói operaházban

Próba közben kigyulladt a színpad — A nézőtérre is áterjedt a tűz —
Az esti órákban még lángban állott az opera épülete

Kovnóból jelentik: Ma délelőtt a kovnói városi opera előadási termében tűz ütött ki és pillanatok alatt hatalmas mértékben terjedt el. A színház művészszemélyzete éppen próbára gyűlt össze, amikor az egyik színész nő sikoltva rohant ki az egyik vészkijáraton és tüzet kiabált. A színész nő olyan hisztérikus kiabálásokba fogott, hogy azt hitték kollégái, hogy megőrült. Amíg a színész nő körül foglalatostkodott a művészgárda, az ajtók nyílásain egyszerre füst tödült ki. Azonnal tűzoltókért telefonáltak, a nézőtér felőli vasfüggönyt leengedték, hogy ezzel a levegő táperezét gyengítsék, de minden erőlködés hiábavalónak bizonyult, mert pillanatok alatt lángokban állottak a színpad, az öltözőtermek, a kuliszok hatalmas tömege és a zsinórpaddás, de a tűz hamarosan átsapott a színpad mellett termekre is.

— Ma éjjel egy óraker tizenkettőt ütöttek az aradi órák. Ma éjjel Czéh mester, Boros Béni-téri órás, minden toronyba embert küldött, hogy a középeurópai idő visszaállítását keresztülvigye. Dacára a szitáló esőnek, sokan figyelték meg az aktust, amikor a város házi toronyóra lustán, komolyan és büszkén elütötte az egy órát, majd egy hirtelen mozdulattal visszazaladtak egy órával a mutatók és megint ütni kezdte: egy, kettő, három... egészen tizenkettőig. A luteránus templom toronyórája öt perc mulva követte a városházi óra példáját, a Szabadság-téri óra, tekintettel arra, hogy kissé nyugatra fekszik, körülbelül három perccel előzte meg a többieket.

— **Az Angol Bank leszállította kamatját.** Londonból jelentik: Az Angol Bank az eddigi 3 százalékos kamatját két és fél százalékra szálította le. A világ pénzpiacára nagy jelentőséggel van ez a kamatlábcsökkentés, mert husz éve nem volt az Angol Banknak ilyen alacsony kamatlába.

— **Arad főterén elfogtak egy selyemruhában korzózó tolvajt.** Az aradi rendőrség tegnap délelőtt letartóztatta Martonos Erzsébet 16 esztendőes cselédleányt, aki ellen több bűnvádi feljelentés érkezett be az utóbbi napokban. Martonos Erzsébet április elsejétől Samuel Salamon Batthyány-ucca 12. szám alatti lakosnáj volt alkalmazásban. Tíz napi szolgálat után megszökött és körülbelül ezerötyszáz lej értékű ruha- és felsőruházati tárgyat vitt magával. Április huszadikán özvegy Vishy Pálnéhoz szegődött a Széchenyi-uccába. Tiznap tessenlássék munka után innen is megszökött és ellopta gazdasszonya kézitáskáját, melyben ezer lej készpénz volt. Ezenkívül rengeteg selymet és más ruhaneműt lopott el, aminek az értékét 5000 lejre becsülik. A tolvaj cselédleányt akkor fogták el, mikor zöld-selyemruhájában a főterén korzózott. Átadták az ügyészségnek.

— **Jegyzőiktatás Gyorokon.** Gyorokon a legutóbbi jegyzőiktatás alkalmával, amelyről az Aradi Közlöny már beszámolt, a különböző egyesületek, hitközségek üdvözlését után az új jegyzőt a zsidóság részéről dr. Berkovics Nándor üdvözölte.

— **1936-ban Berlinben lesz az olimpiász.** Stóckholmból jelentik: Az olimpiász vezérőbizottsága az 1936. évi olimpiászok színhelyét Berlinben állapította meg. Az olimpiászokat minden négy évben tartják meg és még mindig egy más ország fővárosában.

— **A Graf Zeppelin útja.** Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin léghajó ma reggel negyed hatkor Berlin, nyolc óraker pedig Lübeck felett repült el. Délben Koppenhága dán főváros felett volt, amikor eitőernyővel postaszakot dobott le. Még elrepült Kiel fölött, majd megfordult és este fél kilenckor Hamburg felett elrepülve folytatta útját Németország felett.

— **Az aradi Gutenberg Dalkör ismét megkezdte működését.** Tegnap tartotta újraalakuló gyűlését, amelyen megválasztották a vezetőséget.

Az előhívott tűzoltóság nagy erőfeszítéssel kezdett az oltási munkálatoknak, mert az épületet megközelíteni lehetetlen volt a beomló gerendák és a nagy hőség miatt. Három óras égés után beomlott az a fal is, amely a nézőtér és színpad közötti vasfüggönyt tartotta és a függöny mennydörgésszerű robajjal lezuhant. A teljesen vörös izzásig felmelegített vasfüggöny az eddig meg nem támadott nézőtér padsoraira zuhant és azokat is lángbaborította. Már az első pillanatban nyilvánvalónak látszott, hogy a kovnói tűzoltóság nem bír a dühöngő elemmel és a vidék tűzoltóságát is segítségül hívták.

Érdekes, hogy a nagy tűz dacára, emberéletben nem esett kár, az anyagi károkat még felbecsülni nem lehet, mert az esti órákban még mindig lángokban állott az opera épülete.

A város kifizeti pernyertes tisztviselőinek lakbérpótlékát

A tisztviselők három fórumon megnyerték a pert Atadváros ellen.

Az állandó választmány mai ülése foglalkozott azoknak a gépüzemi tisztviselőknél ügyével, akik lakbérpótlékuk visszamenőleges megtérítése címén perelték Arad városát és a pert mind a három igazságszolgáltatási fórumon meg is nyerték. Mint olvasóink eméikéznek reá, a város tisztviselőinek adott lakbérpótlékot, csupán a gépüzemek tisztviselőinek igénye elől zárkozott el.

Az igazságszolgáltatási fórumok végleges döntésére való tekintettel a város állandó választmánya úgy határozott, hogy a gépüzemi pernyertes tisztviselők követeléseit ki fogja fizetni. Voiti-ce a n János polgármesteri titkár járandósága 50 ezer, Jac Jenő gazdasági tanácsosé közel 70 ezer és Bozgan Györgyé 60 ezer lejt tesz ki. Az állandó választmány úgy döntött a fizetések folyósításáról, hogy az 1931. évi lakbér-differenciát azonnal folyósítja mind a három tisztviselő számára, míg a hátralékos részt 1929. év január elsejéig visszamenőleg a költségvetési év végén fogja kiadásba venni. Az állandó választmány döntése az érdekelték körében őszinte örömet keltett.

— **JÉGELŐFIZETÉSEKET felvesz Reusz Sándor-cég jéggyára.** Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.

— **Felgyújtotta áruházát.** Galatiból jelentik: Ma délben értesítették a galati-i tűzoltóságot, hogy a Str. Domneasca-n levő Grüner-féle nagy posztóáruház kigyulladt és az egész épületet veszély fenyegeti. A tűzoltóság teljes felszereléssel pár perc alatt a helyszínre érkezett és a tüzet egy félóra alatt sikerült lokalizálni. A nagy posztóáruházban a tűz így is jelentékeny pusztítást okozott. A rakárban elhelyezett áruk 4 millió lejre vannak biztosítva. A hatóságok, miután alapos gyanúkok merültek fel, hogy a tüzet a tulajdonos idézte elő, ma letartóztatták. A vizsgálat folyik.

— **Ehenhalt egy munkanélküli.** Az országban lévő munkanélküliségnek egyik megrázó epizódját kapjuk hírül Szászrégenből. Lukács István 20 éves hódosi földmunkás már hónapok óta tengődött munkanélküli. A napokban Szászrégenből Maroshévízre indult el gyalog, azzal a reménnyel, hogy sikerülni fog valamit munkát kapni. Az országuton azonban összeesett és meghalt. Egy arra jövő luxusautó utasai a maroshévízi állomásra vitték, ahol a rövidesen megjelent községi orvos megállapította, hogy a szerencsétlen Lukács István már három nap óta nem evett semmit és a halál éhség következtében állott be.

— **A kommunisták és acélszakosok harca.** Kasselből jelentik: Ma Kasselben összeütköztek a kommunisták az acélszakosokkal. Ma felvonult 80 kommunista és a szembejövő acélszakosokat botokkal és kövel megtámadták és súlyos verekedést provokáltak. Egy acélszakos a helyszínen meghalt, többben megsebesültek.

Főbelötte magát egy bucuresti-i postatisztviselő

A golyó teljesen szétrombolta koponyáját

Bucurestiből jelentik: Megdöbbentő öngyilkosság történt ma Bucurestiben, a Str. Carol Davilla 86. számú házában, ahol Croitoru Péter 23 éves postatisztviselő agyonlőtte magát. A fiatal tisztviselő, aki szüleinél lakik, ma délelőtt bezárkózott szobájába, avval az ürüggyel, hogy rosszul érzi magát. Pár perc múlva a szülők egy erős detonációra lettek figyelmesek és berohanva fiuk szobájába, ott legnagyobb megdöbbenésükre a fiatalembert álló koponyával, holtan találták. Az öngyilkosságról azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan a rendőrorvos kíséretében egy bizottság szállott ki a tragédia színhelyére. A rendőrorvos megállapította, hogy az öngyilkos fiatalember katonai fegyverrel lőtte magát főbe, oly közvetlen közletről, hogy a golyó a fejét szétrombolva, a koponya hátsó részén jött ki és a falba furódott.

A fiatalember, akivel felelőse mindenkor meg voltak elégedve és aki egyike volt a legjobb tisztviselőknél, a napokban összeverekedett egyik kollégájával, akinek szülei ezért a sziguranca feljelentést tettek ellene és a sziguranca mára be is idézte a fiatal tisztviselőt. Croitoru Péter valószínűleg, hogy a kihallgatást elkerülje, inkább öngyilkosságot követett el. Az öngyilkos tisztviselő holttestét a bonctani intézetbe szállították.

— Amikor a süketnéma szerelmes. Botosaniból jelentik: Bejenaru Demeter fantanelei süketnéma már hosszabb idő óta udvarolgatott Frasină Mariska ottani parasztleánynak. A süketnéma ma délelőtt újra elment a leányhoz, ahol ott találta riválisát, Drob János fiatal parasztleányt, aki a leánynak szintén huzamosabb ideje udvarol. A süketnéma amint belépett a leány szüleinek házába és ott meglátta Drob Jánost, előkapta zsebkését és azt többször riválisába szurta. A fiatal leányt életveszélyes sérülésekkel kórházba szállították, míg a merénylő süketnémat letartóztatták.

— Fatisztviselők közgyűlése folyó hó 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a kereskedelmi és iparkamara kistermében.

— Mimi Kött hagyatékának árverése. Mimi Kött, a tragikus halált halt filmszínész nő igen értékes vagyont hagyott maga után. Az örökség tegnap került árverésre a művész nő bécsi lakásán. A hagyatékban nagyértékű butorok, szőnyegek, klasszikus festmények, függönyök, arany- és ezüst tárgyak szerepeltek. Az osztrák főváros előkelő társadalmának sok reprezentánsa vett részt az árverésen. Legértékesebb tárgy volt egy briliánsokkal kirakott platina karcsat, amelyért egy bécsi kereskedő felesége 14 ezer schillinget fizetett ki. Egy igazgyöngyös 3100 schillingért, egy platinabroszt pedig 1400 schillingért kelt el az árverésen.

— Nyári kurzus. Május 15-től kezdve, reggel 7 órától 9-ig és délután 4 órától 8-ig vivőleckéket adok, ugyanannak jelentkezőknek is a Kulturpalotában. Fenti időtől kezdve olasz nyelvkurzust is kezdek. Jelentkezni lehet ugyanott. Pellegrini vivőmester.

— Wizo-bazár május 24—25! Ma minden társaságban csak a Wizo-bazárról, erről az óriás arany mulatságról beszélnek. Külön szenzációja a Baross-parkban lezajló ünnepségnek az esti bál. Fenn a kioszkban és lenn a parkban, a zöld fák között, egyidejűleg folyik majd a tánc, a jazz-bandek zenéjére és ugyanolyan forró nyári hangulat alakul majd ki, mint télen, a fényes mulatságokon.

— Műsoros estély Körösbányán. A buteni-i (Körösbányai) Zsidó Hitközség folyó hó 17-én, vasárnap este a buteni-i Kaszinó termében műsoros estélyt rendez. A nagyszerűen összeválogatott műsor keretében az aradi jazz-band, Darvas Ernő és társulata, Küri Klári, Cholevitz Rózsi és Erdős Lilike szerepelnek. A konferanszié szerepét dr. Felner Ignác látja el. A műsor pontosan este 9 órakor veszi kezdetét.

— Lezuhant erkély. Mannheimből jelentik: A város egyik középületének erkélye ma leszakadt és a rajta tartózkodó öt ember az uccára zuhant. Az egyik meghalt, a másik négy súlyosan megsérült. A rendőrség erélyesen nyomoz, hogy kit terhel a felelősség.

Bűnvádi feljelentés az aradi fogházigazgató ellen

A feljelentők szerint a fogházigazgató súlyosan bántalmazza a foglyokat — Erdekes fordulat az aradi kommunista-bűnper ügyében

Az aradi kommunista bűnper főtárgyalásának érdekes epizódusa volt ma az aradi ügyészség. Órffy Gyula dr., a vádlottak védője megjelent az ügyészségen, ahol Káli János munkásvezér nevében bűnvádi feljelentést nyújtott be Bozgan D. fogházigazgató ellen. A feljelentés érdekes adatokat hord össze azokról az állítólagos anomáliákról, amelyek az aradi fogházban lejátszódnak és amelyeknek szenvedő hősei, szinte azok a szerencsétlen emberek, akik ide kerülnek. Káli János feljelentésében sérelmezi, hogy az aradi fogházban, a törvényi intenciói ellenére, a politikai foglyokat nemhogy megkülönböztetett elbánásban nem részesítik, hanem sokkal rosszabb dolguk van, mint a közönséges gonosztevőknek.

A feljelentő konkrét esettel is szolgál és

elmondja, hogy vizsgálati fogsága idején Bozgan fogházigazgató, Sivu és Vitancu fogházőrök társaságában megjelent a politikai foglyok cellájában. Az egyik fogházőr a politikai fogoly homlokának szegezve a feltűzőt szuronyu fegyvert, a másik pedig a háta mögött állt, ugyancsak feltűzőt szuronyu fegyverrel, miközben a fogházigazgató ütötte-verte a foglyokat.

Erdekes, hogy Bozgan fogházfelügyelőt, aki néhány évvel ezelőtt a lugosi fogházban teljesített szolgálatot, szintén szabálytalanságokért helyezték át Aradra. Az érdekes feljelentés már Vulpe Constantin főügyész előtt fekszik, aki bizonyára szigorú vizsgálatot fog megindítani annak megállapítására, hogy az aradi fogházban milyen szellem uralkodik.

Aradra beszökött a középeurópai

A kormány hivatalos rendelete. Akik egy órát nyernek és akik veszítenek — A mai dupla éjjel jól jött időszaimitás

A kormány hivatalosan is elrendelte, hogy május 14-ről 15-re virradó éjjelen egy órakor az órákat egy órával vissza kell igazítani. Ezzel tehát Románia is áttért a középeurópai időszaimitásra. Az új időszaimitás az állam közigazgatási rendszerében is változásokat idéz elő, amennyiben a közhivatalokban a nyár ideje alatt a hivatalos órák ezentúl reggel 7 órától fél 2-ig és hetenként háromszor, még pedig hétfőn, szerdán és pénteken délután 3—6-ig lesznek.

1931. május tizenötödikéig hozzá voltunk szokva ahhoz, hogy reggel hatkor a szemetes koksis fülsiketítő csengőjének lármája, hét órakor a teljes rikácsoló hangja keltsen fel. Ha valaki olyan mélyen aludt, hogy ezekre a hangokra nem reagált, nyolc órakor már hátsára sütött az áldott nap és ezzel azután vége lett a szép álomnak: fel kellett kelni.

Ismétlem, ez 1931. május tizenötödikéig volt így. Az éjjel azonban valahogy megváltozott a világ, azt hinné az ember, hogy a Maros is visszafelé folyik. Pedig nem történt semmi, egyéb, minthogy egy kis nyugatiaságot kell, hogy megszokjunk. Mától kezdve bele kell kapcsolódnunk a középeurópai időszaimitásba.

Azok, akik mindig azon panaszkodnak, hogy nem tudnak aludni, álmatlanságban szenvednek és ezért idegesillapító fürdőhelyekre járnak, az éjjel észre se vették, hogy milyen nagyszerűen tudnak aludni, mert amíg eddig 11 órakor fekiüdtek le és „álmatlanul“ hét óráig horkoltak ágyukban, ma nem is nyolc, hanem kilenc órát „álmatlankodtak“ végig megszokás nélkül.

Kétszer volt az éjjel záróra is, egyszer 12 órakor éjjel, amikor a pincér dupla adagot számítva, bevasalta borralalóját és kidobta a vendéget és a második megint 12 órakor, de már az új időszaimitás szerint, tehát egy órával később.

Sok ember lesz, aki elfelejti visszaigazítani óráját és reggel, ha elakart utazni, egy órával hamarabb kint volt a vasutállomáson. Közben az otthoni nagy sietségben elfelejtett zsebkendőt, esernyőt magához venni és nyakendőt kötni. Az állomáson pedig összehasonlítva óráját az ottani falórával, meghökkenve

— Szovjetváltókat hamisítanak. A berlini rendőrség megállapította, hogy hosszú idő óta nemzetközi hamisítóbanda működik a német fővárosban, amelynek tagjai váltókat hamisítanak a berlini szovjet külkereskedelmi képviselő aláírásával. Ezek a váltók mind igen nagy összegekre szólnak. Hétfőn a hamisítótársaság négy tagja 83.000 dollár értékű hamis szovjetváltót akart leszámítolni egy dussz gazdag főkepenzes asszonynál, azonban a hamisítást leleplezték és a tetteseket letar-

látja, hogy a csak egy héttel ezelőtt megjavított órája megint nem jól jár.

A kereskedelmi alkalmazottak, akik nem sokat törődtek azzal, hogy órájuk rendben legyen és reggelre elfelejtették visszaigazítani, ma egy órával hamarabb voltak az üzlethez, azelőtt s azon töprengtek egy óra hosszúság, hogy főnökük miért késik. Valami baja lett, vagy megütötte a főnyereményt? Vagy talán, ami a legvalószínűbb — csödbement.

A lumpok jól jártak, egy órát „potyáztak“ az éjjel, a felírásra megivott fekete nem nyolc, hanem kilenc órányi tartózkodásra adott jogot.

A budapesti utasok szenzációszámába vették, hogy a vasut felülmulta önmagát, évszázados lekésését úgy akarta korrigálni, hogy egy órát behozott, akik az este folyamán indultak Budapestre, egy órával hamarabb érkeztek meg Aradra, mint azt a menetrend megírja és nem gondolnak arra, hogy nem a határállomáson ácsorogtak kevesebbet, mert ott ma is éppen úgy töltötték a drága időt, mint eddig, de az óra visszaigazítása egy óra tiszta nyereséget hozott.

Egész össze-visszaság volt ma éjjel a város. De valamit le kell szegezni. A kormány nem hagyja magát zavarba hozni. Kiadott egy rendeletet, hogy akár virrad, akár nem, akár Középeurópa, akár Keleteurópa, amikor a hivatali órák ur felébred és hivatalba akar menni, akkor nyolc óra van. Ha azok a középeurópai urak az ellenkezőjét állítják, ám legyen igazuk. Legyen hét óra, ő azt sem bánja, de akkor legyenek hétkor a tisztviselők a hivatalban és menjenek el egy órakor. A fő az, hogy amikor a főnök ur éhes, legyen az két óra, vagy egy: hazamehessen.

De a kereskedők sem hagyják magukat zavarba hozni. Nekik senki sem mondta, hogy mit csináljanak az új időszaimitással. Az élelmiszerkereskedők ezután is nyolc órakor, a többiek hét órakor zárnak, mindaddig, amíg nem jut eszébe valakinek megmondani a kereskedőnek, hogy mikor huzza le a redőnyt.

Ezt nevezhetjük úgy is, hogy hadüzenet a középeurópai óráknak, de nevezhetjük úgy is... nyári időszaimitás. (Szom-kár.)

— A Hegyaljai vasut igazgatósága közli, hogy személyvonatai folyó hó 15-től kezdődőleg továbbra is, vagyis az új középeurópai időszaimitás bevezetése után is változatlanul a jelenleg érvényben lévő menetrendben kitüntetett időadatok szerint fognak közlekedni.

— A Der Deutsche Rundfunk legújabb száma ismét színes, változatos tartalommal jelent meg. A kitűnő rádiószaklap a világ legfrissebb szenzációit közli képekkel illusztráltan. Ezenkívül a világszerte elterjedt rádiólap teljes heti nemzetközi rádióműsört ad.

Melegíti az izmokat akárcsak a napsugár

— enyhíti a fájdalmakat

Ezek a hátfájások, mennyi kellemetlenséget okoznak! Mindenütt fáj — minden mozgás fáradtsággal jár... Ezeket a merev és fájdalmas testrészeket hajlékonyra kell tenni. Kérjen fel valakit, hogy hátát dörzsölje be gyengén Sloan's-szal.

A Sloan's Liniment melegíti a testet akárcsak a napsugara. Egészséges heve elűzi a fájdalmakat. Ismételve használatát óránként amíg fájdalmai eltűnnek. 13 millió család használja. Vásároljon még ma egy újabb üveget 75-Leis-ért.

SLOAN'S LINIMENT

Két hidnak kellene felépülni Pécskán

Az egyik a Maroson vezetne át, a másik a sziveket kötné össze — Miért nem épül fel a Szentpéterre vezető Maros-híd? — Széthúzások az ipartestületben — Akinek nem tetszik a magyar szó

(Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától.) Mintha az elysiumi mezők boldogsugaru tájáról lenne szó, úgy említik az emberek Pécskán a Bánátot. Egy híd kellene csak a Marosra, — mondják sejtelmesen — mely összekötné a falut Szentpéterrel, akkor minden jó lenne. Megindulna az élet Pécskán, nőne a forgalom. Iparnak és kereskedelemnek aranykorszaka következne be, a gazdák járhatnának vásárookra a vizen túlra is. Pécskán pedig olyan heti- és országos vásárok lennének, amilyenre még nem volt példa.

— Egy tizenkét milliós költségről lenne szó — mondja *Giurgiu* főjegyző, aki Magyar-Pécska fáradhatatlan hivatalos faktora. Eddig egy komp bonyolította le a forgalmat a két község között. A komp évi kétszáz ezer lejt jövedelmezett a községnek. De tekintetbe véve azt, hogy vizapály idején néha a szekerek egész sora reked a parton, ezt a jövedelmet minimálisnak nevezhetjük. Egy jó híd a legpesszimistikusabb számítások mellett is hozna a községnek évi egy millió jövedelmet. Egyelőre azonban ennek a tervnek keresztülvitelére nincs pénz. Bár akadt már egyén, aki a felépülő hidat haszonbérbe kivenné, a tőkét a felépítésre nem igen lehet összehozni. Volnának, akik szívesen jegyeznének hid-részvényeket, különösen a falubeli kereskedőknek fekszik erősen szíviükön a hídkérdés.

A híd gondolatát talán legkevesebb lelkesedéssel a gazdatársadalom fogadja. A nehezebb észjárású embereknek az is megfordult az agyában, hogyha a Bánát lakossága a gabonáját idehozza, még jobban lecsik a bura ára. Némelyikük meg van győződve, hogy a mezőgazdasági gépek teszik tönkre a gabona árát.

Az évtizedes probléma: a Maros-híd

— Addig is — folytatja a főjegyző — míg a híd felépül, sürgősen intézkedni kell a kompkérdés rendezését illetőleg. A község előljárósága megszavazott már négyszáz ezer lejt egy betongát költségére, mellyel a vizet állandó duzzadásban tudnánk tartani és egyelőre legalább annyit elérhetnénk, hogy közlekedési zavarok ne történjenek. A szükséges tervek is készen vannak már. Sőt, hogy sokat ne mondjak, a híd terve is rég készen áll. Csak hogy amíg a hídkérdés a tőke összehozásán mulik, az új kompot a megyén huzzák-halogatják.

— A falu egyébként egy motoros uccáöntözőt is be fog szerezni. Erre nézve már meg is szavazott a községi tanács négyszáz ezer lejt.

Végül elmondja *Giurgiu* jegyző, hogy a falunak van egy szép birtoka a Szionda. Annyak idején, mikor a földeknek még ára volt, elakarták adni, de a községi tanácsban mindenkinek több bizalma volt a földben, mint a hidban. Ma még a híd ötödét sem állná ki a Szionda-pusztá ára.

Ilia Moholea a két Pécska kereskedőtestületének elnöke szintén nagy bizalommal említi a hídkerést.

— Ötvenszázalékos haszontöbbletet jelentene a híd nemcsak a kereskedőknek, de az iparosoknak, sőt a gazdáknak is.

Az ipartestület, melynek tagjai már évtizedek óta a Magyar- és Román-Pécska iparosai közül állottak, egyelőre mással van elfoglalva. Igen, igen — mondogatják — a híd csakugyan fontos az iparosságra nézve, de vannak itt sokkal fontosabb dolgok az iparos társadalom körében.

A sovinizmus mérge

De hogy a dologra térjek, szükségesnek tartom az előzményeket bemutatni. Mielőtt azonban hozzáfognék a dolog ismertetéséhez, kénytelen vagyok kijelenteni, korántsem foglalkoznék a pécskai ipartestület ügyével, ha csak egy magában álló dologról volna szó. Az a kép azonban, ami a maga sérelmeihez még viszonylagosan is távol áll a nagyjelentőségű eseményektől, szimbóluma minden olyan egyesületnek, melyben magyarok és románok egyenlően tagok s amelynek vezetőségében nem a megértést, nem is az együttműködés békés kiépítését akarják, hanem a minden jelentő-

ségnélküli nemzetiségi ellentétek fokozását.

A pécskai ipartestület negyvenhat éves multra tekint vissza. Ma hetvenöt román és 173 kisebbségi tagot számlál. Az egyesület épülete is kilencvenszázalékban magyar iparos emberek áldozatkészségéből épült. Mindenkor a legnagyobb békességben és egyetértésben fért meg a két falu iparossága az egyesületben. Az impérium átvétele óta megválasztott *Suciu* elnök működése alatt uzylátszotti továbbra is a megszokott békében maradt minden. *Suciu* után azonban *Cianadan* Demeter lett az ipartestület elnöke, akinek erősen fáj a magyar szó és aki azt szeretne volna, ha az alapszabályokat félretéve, uralkodhatott volna és kénye-kedve szerint elnyomhatta volna a magyar iparosokat. Szenzációkkal zsúfolt működése alatt sikerült elhítenie a román tagok egyrészt a sovinizmus csíráit. Végre azonban hatósági közbelépésre távozott.

A magyar sors mindenütt ugyanaz

Tanesdean István lett az utóda, akinek sikerült is helyreállítani valamennyire a rendet. Mikor azonban lejárt a *Tanesdean* elnöksége, *Crisan* György szabómester lett az elnök, aki békés elnökelődjével nem törődve, *Cianadan* vallotta ősenek minden ténykedésében. Ő mai napság is az ipartestület elnöke s rövid idő alatt sikerült kellemetlenné tenni a magyaroknak azt az időt, melyet egy kis pihenésül az ipartestület helyiségében szándékoztak tölteni. Éles ellentéteket hozott létre *Crisan* elnöksége s míg *Szöke* István és néhány magyar iparostársa mindent megkíséreltek a régi megértés helyreállítására, gondja lett arra is, hogy a neki nem tetsző embereket állandó szekaturájával távoltartsa egyént munkájától.

A Maros-híd problémája, bár mindenhol azt hallottuk, hogy az iparosság fellendülésén nagyot segítene, nem érdekli egyelőre az ipartestület tagjait. Ha figyelmesen tanulmányozzuk ezt a kis torzalkodást, amely dióhéjban kifejezője minden olyan erdélyi alakulatnak, ahol a sovinizmus és gyűlölet mérgefogai már megtették a munkájukat, egy másik hidra kell gondolnunk. Arra a hidra, melyről Erdély tízéves multjában poéták, bölcsök oly sokat írtak, melyet népek szive közt szívérványnak neveztek és amelyről *Alighieri* Dante azt mondta, hogy a világot mozgatja és a csillagokat, amelynek neve: szeretet.

Igen, két hidnak kellene felépülni Pécskán. Az egyikhez milliók szükségesek, a másikhoz sokkal több: okosság, műveltség, jóakarát és szeretet.

Dr. K. J.

Dr. Kövér Gusztáv a hadbíróóság előtt

Irredentizmussal vádolják a váradi Magyar Párt volt elnökét — A nyolc oldalas vádirat három sorban intézi el a határátlépést, míg nyolc oldalon keresztül a volt pártelnök politikai működését ismerteti

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári hadbíróóság előtt holnap, pénteken érdekes per tárgyalása veszi kezdetét. Emlékezetes, hogy dr. Kövér Gusztáv, a nagyváradi magyarpárti tagozat egyik elnöke, az egyik nagyváradi román napilapnak hónapokig tartó kampánya után, lemondott a pártelnökségről. Dr. Kövér Gusztáv ellen indított kampány eredménye volt, hogy számára a hatóságok megtagadták az utlevél kiadását, mert politikai tevékenységét államellenesnek minősítették. Kövér Gusztáv dr. erre azzal felelt, hogy a bihari püspöki határon utlevél nélkül felugrott a vonatra és Budapestre utazott. Kövér Gusztáv dr. elutazása annak idején nagy feltűnést keltett és különösen a román sajtó részéről kommentálták élesen. A hatóságok ki is kérték dr. Kövér Gusztávot Magyarországtól, aki pár hétre rá, vissza is érkezett a határra, ahol le tartóztatták.

Kövért a határról Kolozsvárra szállították és itt a hadbíróósági börtön foglya lett. Három hete ül már vizsgálati fogságban, mely idő alatt a katonai ügyészség elkészítette a vádiratot ellene. A hadbíróóság péntekre tűzte ki a rendkívül érdekes per tárgyalását, mely iránt a magyar közvéleményben nagy érdeklődés nyilvánul meg. A per üllépi egy, egy-

szerü határátlépési per kereteit, mert a hadbíróósági ügyészség vádirata szerint, Kövér Gusztáv dr.-t nem is, mint határátlépőt, hanem, mint irredentát fogják perbe. A nyolc oldalra terjedő vádirat ugyanis három sorban intézi el a tulajdonképpeni vétséget, a határátlépést, míg nyolc oldalon keresztül dr. Kövér Gusztáv politikai működését ismerteti.

A tárgyalás a hadbíróóság tárgyalótermében, reggel 9 órakor kezdődik.

Nincs numerus clausus a francia egyetemeken a román diákokkal szemben

Bucurestiből jelentik: A francia követ ma értesítette Lorgát, hogy nem felel meg a valóságnak az a néhány hét előtt kolportált hír, mintha a francia egyetemeken orvosi fakultásain akadályokat gördítenének a román hallgatók felvétele elé, vagy megnehezített igyekeznének a francia diplomával rendelkező román orvosok elhelyezkedését, akár az államnál is. A követ közlése szerint tehát megdőlt a francia egyetemeken a román diákokkal szemben hozandó numerus claususról szóló híresztelés.

NAGY TERMÉS VÁRHATÓ

gyümölcsfáin az idén,

DE SOK A HERNYO IS,permetezze tehát gyümölcsfáit rágókártvók-ellen
rügylakadás után azonnal**„DARSIN“-nal,**gombák és rovarok ellen közvetlenül elvirágzás után
bordói lében kevert**„DARSIN“ és „AMONIL“**

permetlével.

Egy fa permetezése oca. 2 lejbe kerül.

A gyümölcsnemenként megfelelő permetezéssel in-
gyenes utbaigazítást nyújt a gyártó:**Moskovits Ipari Telepek R.-T. Oradea.**Lerakat: Mezőgazdák Ker. R.-T., Arad, Szüts Pál, Ti-
misoara, Molnár Jakab, Sírta, valamint Er-
dély összes nagyobb helyiségeiben.**TARKA ESEMÉNYEK****Szivenlőtte a halottat**

Néhány nappal ezelőtt Rómában meghalt Consorti Arnoldo professor, a római technikai intézet elnöke. A holttestet felvatalozták és az intézet diákjai tartották mellette őrseget. Este Borgnioli Terezina docensnö megkérte a diákokat, hogy rövid időre hagyják magára a halottat. Amikor ezek a kívánságot teljesítették és a teremről távoztak, pár pillanat múlva lövést hallottak a halottas szobából. Rémülten siettek be a ravatalhoz, ahol meglepetésükre azt látták, hogy a docensnö belelőtt a halott szívébe. Borgnioli Terezinát letartóztatták; de hamarosan szabadon bocsátották, mert kiderült, hogy a docensnö az elhunyt kívánságának tett eleget, mivel Consorti professor mindig attól félt, hogy tetszhalott lesz és elevenen égetik el és ezért megígértette asszisztensnőjével, hogy halála után golyót röpít a szívébe.

SZERELMES LEVELEK ABRAHÁM KORÁBOL. Mezopotámiában az ásatásoknál négy ezer éves tankönyveket és szerelmesleveleket találtak, amelyek eszerint még Ábrahám idejéből származnak. A szerelmeslevelek történetében ez a lelet valószínűleg korszakot jelent. A kiásott leveleket a londoni British-muzeumba vitték és ott — a leveleket megillető köteles diszkréción teljes mellőzésével — kiállításra fognak kerülni, ám alapos tudós legyen, aki ezt az indiszkréciót meg is tudja sérteni.

FÜLÉNY. Két amerikai harisnyagyáros találkozik. Az egyik nagy hangon dicsékszik barátjának, hogy Németországból egy új rendszerű harisnyakötőgépet hozatott. Ez a gép olyan, hogy egyik felén bedobják a selyemhernyókat, a másik felén kijönnek a kész selyemharisnyák.

— Ez semmi — mondja a másik — az nem lehet a legújabb modell. Az újabb modell, amelyet én meghoztam, sokkal precízebb. Az ember fent bedobja a selyemhernyót és lent kijön a prolongált váltó.

Vakok falva Mexikóban. Londonból jelentik: Bustamente dr. megrendítő előadásban ismertette a mexikói „vakok falujának“ tragikus életét. A falut a külvilágtól majdnem áthatolhatatlan sziklarengés választja el, a neve Tliltepec és lakossága mintegy kilencszáz. Valamennyien ép látással jönnek a világra, de gyermekkorukban kikerülhetetlenül megvakulnak. Betegségiük, amelyet onchocercosis-nak neveznek s amelyet egy apró rovar csipése idéz elő, nemcsak teljes világtalansággal jár, hanem a betegek a napvilágot sem bírják, úgy, hogy csak éjjel merészkednek ki lakásukból. A faluban egyetlen látóember sincsen, mindenki vak. Igényeik nagyon szerények, gyümölcsből és szegényes kukoricatermésükből tengődnek. Érdekes, hogy vakon is el tudják végezni a mezei munkát. A meleg éghajlat következtében csak csekély ruházatra van szükségük, de ezt sem szemérmességükből hordják, hiszen nincs aki meztelenségüket látván, megszólja őket. A polgári közigazgatást, templomot, házassági formákat, stb. hírből sem ismerik, teljesen primitív családi közösségben élnek. A kormány tanulmányozza problémájukat és reméli, hogy sikerül a vakító rovarok kiirtása.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY**Bonyodalmak a cégbejegyzések körül**

Hétfőn kezdődnek meg a kamarai cégbejegyzések — Senki sem tudja, hogy a kisiparosok kötelesek-e cégüket bejegyeztetni — Ujabb felesleges költséggel terhelték a cégeket

Hétfőn, május 18-án lép életbe a még a Mironescu-kormány alatt megszavazott új cégtörvénynek az a rendelkezése, amely szerint az összes meglévő és a jövőben létesítendő kereskedelmi és ipari cégeket a tulajdonosok kötelesek bejegyeztetni, még pedig nem a törvényszékek céghivatalánál, mint eddig, hanem az illetékes kereskedelmi és iparkamaráknál. Az egyes kamarák már megtették a szükséges előkészületeket a cégbejegyzésekre, amelyeket hétfőn meg is kezdenek. Az általános cégbejegyzési kötelezettség alá tartoznak úgy az egyéni, mint a társas cégek, a betéti és közkereseti társaságok, szövetkezetek és részvénytársaságok. Egyedül a kisiparosok helyzete tisztázatlan és maguk a kamarák sem tudják, hogy a kisiparosok is kötelesek-e a cégüket bejegyeztetni, vagy sem. A cégbejegyzési kötelezettséget ugyanis általában csak a kereskedelmi és iparkamarai tagokra vonatkoztatják, viszont csak azok a kereskedők és iparosok lehetnek kamarai tagok, akik a 14. illetve 16 százalékos adót fizetik. Ezzel szemben a kisiparosok csak 12 százalékos kereseti adót fizetnek.

Pedig két okból is fontos lenne tudni, hogy mi lesz a kisiparosokkal. Egyfelől az új cégtörvény kimondja, hogy azok a cégek, amelyek bejegyeztetik magukat a kamarák mellett levő céghivatalnál, a jövőben nem kötelesek iparendélyt váltani. Ha tehát a kisiparosokra is vonatkozik a cégbejegyzési kötelezettség, azt már el kellett volna dönteni, hogy azokat, akik most készülnek önálló mesterséget folytatni, ne verjék fölösleges költségekbe. Mert az iparendély kiváltása ma 2500—3000 lej minimális kiadást jelent, ami teljesen fölösleges, ha a kisiparos is köteles a céget bejegyezni. A cégbejegyzés ugyanis megint pénzbe kerül. Tekintet nélkül arra, hogy valamely cég eddig be volt-e jegyezve a törvényszéknél, vagy sem, a kamarai bejegyzéskor előírt díjat kell fizetnie. Ez a zavaros helyzet azzal a veszedelemmel fenyegeti a kisiparosokat, hogy először megváltatják velük az iparendélyt, ami 2500 3000 lej költséggel jár, azután a cégbejegyzés elmulasztása miatt megbüntetik őket 5—10 ezer lejre és végül ki kell majd fizetniük a 400 lejese cégbejegyzési díjat is.

Uj vasutvonalak Magyarország felé

Ujból lerakják a főlészdedt sineket — Helyreállítják a vasuti pályát Börvely és Ecsed közt — Szatmár, Mátészalka és Fehérgyarmat felé is megindul a vasuti forgalom

Szatmárról jelentik: Északromániának a magyarországi Szatmármegyével szomszédos részei évtizedek óta küzdöttek annak a három vasutvonalnak a megnyitására, mely a kettészelt vármegye között lehetővé tenné a forgalom gyorsabb és olcsóbb lebonyolítását. Tizenkét esztendeje már, hogy a szatmármegyei vicinális vasuti vonalakon főlészdedték a sineket, ott, ahol a határ átvágta a pályát. Szatmár és Mátészalka, Szatmár, Fehérgyarmat, továbbá Nagykaróly és Mátészalka között csak a határállomásokig vannak meg a sinek, azokon túl mindkét részen főlészdedték a katonai csapatok.

Évtizeden át az volt a helyzet, hogy két-háromszáz kilométeres kerülővel tudtak egymáshoz jutni a határ mellett lévő községek lakói és az innen exportált fának, aminek nagy keletje volt a magyarországi Szatmármegye községeiben, el kellett vonatoznia Érmihályfalván, Debrecenen, Nyirbátoron, Mátészalkán, míg rendelkezési helyére jutott. Emellett a kettészakadt megye falvainak lakói sok személyes kapcsolatban vannak és gyakran köl felkeresniük egymást. Itt is, a határon túl is vannak birtokok, amelyek tulajdonosai a másik ország lakói lettek. Ezek nem tudtak gondot viselni birtokaikra, annyira nehéz és drága volt annak kezelése vasut hiányában.

A szatmármegyei vicinálisok megnyitására mindkét állam érdekelt lakossága éveken át folytatott eredménytelen küzdelmet. A főlészdedt sinek lerakásának és a forgalom megnyitásának Magyarország részéről nem is volt akadálya, de a két ország vasuti delegátusai között lefolyt tárgyalásokon a CFR küldöttei is hajlandóságot mutattak a megnyitásra. A szatmári vasuti inspekcia több ízben tett is előterjesztést a vasutigazgatóságnak aziránt, hogy Szatmárról is, Nagykarólyból is indítsák meg a forgalmat Mátészalka, illetve Fehérgyarmat felé, azonban Bucurestiben mindig elakadtak az előterjesztések és a három vasutvonal erőszakkal megrongált részén csak nem indult meg a munka.

Most mégis sikerült a megegyezés a két állam között és hamarosan megindul tizenkét év után a forgalom a begyepesedett vonalakon. Károlyi Gyula gróf magyar külügyminiszter, akinek Börvely környékén, mindkét állam területén vannak birtokai, vette a

kezébe a három vasuti vonal dolgát és sikerült is megállapodást létrehozni a két vasut között. Ezeknek a megállapodásoknak az eredményeként úgy a román oldalon, mint a magyar részen, meg is indult a munka a Börvely és Mátészalka között lévő pályatesten. A főlészdedt sínpar lerakását már meg is kezdték, úgy Börvely, mint Ecsedtől a határig és remélhető, hogy néhány hét alatt mindkét részen elkészülnek a pályatest helyreállításával, aminek megtörténte után megnyílik ismét a forgalom a romániai Börvely és a magyarországi Mátészalka között. Komoly tárgyalások folynak egészen biztató kilátások mellett, a szatmár — óvári — csenger — mátészalkai és a szatmár — peleskeajta — fehérgyarmati vasutvonalnak megnyitása végett is és a bevattottak biztosra veszik, hogy még a nyár folyamán megindulnak a vonatok a két ország között, ezen a vonalon is.

Kép Románia gazdasági helyzetéről

Csődök és kényszeregyezségek a Regátban és Erdélyben.

Az elmúlt gazdasági esztendő szomorú képét tárják fel azok az adatok, amelyekben az igazságügyminisztérium arról számol be, hogy az ország területén hány csőd és hány kényszeregyezés volt. A statisztikai összeállítás szerint az ókirályságban 2137, Bessarábiában 176, Erdélyben 287 és Bukovinában 48 kereskedő jelentett be kényszeregyezséget.

Ugyancsak érdekes az a statisztikai adat, amely az elmúlt évben bejelentett csődeljárásokról számol be. Eszerint Romániában az elmúlt évben 7859 kereskedő jelentett be csődöt, míg három esztendővel előbb csak 2966 volt a csődesetek száma országos viszonylatban. Ezek a számok kellőképpen illusztrálják a kereskedelem és ipar lehetetlen helyzetét.

— Kanada újságpapirimportja. Anglia az elmúlt évben Kanadából 2,463,000. Újfundlandból 2,100,000 és a külföldi államokból 2,442,000 métermáza újságpapirt importált.

— A német Hanza hajózási társaság, amely 1927. óta a legnagyobb, tíz százalékos osztalékot fizette, az idén nem fizet részvényeseknek semmi nyereségrészesedést, mivel a száta jövedelme a tavalyi tizenegy millió márkával szemben mindössze 317,000 márkát tett ki.

